

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 688/2013-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. januára 2014 v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka, a zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Petra Brňáka v konaní o sťažnosti JUDr. J. S., B., zastúpeného advokátom JUDr. Stanislavom Jakubčíkom, Kutlíkova 17, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 65/2012 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo JUDr. J. S. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 65/2012 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Pezinok prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 65/2012 konal bez zbytočných prietáhov.

3. JUDr. J. S. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré je Okresný súd Pezinok povinný zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Pezinok je p o v i n n ý uhradiť JUDr. J. S. trovy právneho zastúpenia v sume 331,15 € (slovom tristotridsaťjeden eur a pätnásť centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Stanislava Jakubčíka, Kutlíkova 17, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. novembra 2013 doručená sťažnosť JUDr. J. S., B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Stanislavom Jakubčíkom, Kutlíkova 17, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 65/2012.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol:

«Sťažovateľ podal na OS Pezinok návrh na vydanie platobného rozkazu o zaplatenie 2.567,55 €... s prísl., ktorý bol súdu doručený dňa 23. 10. 2008. Vo veci bol vydaný platobný rozkaz č. k. 4Ro 42/2008-38 z 22. 10. 2010, ktorý však nenadobudol právnu moc z dôvodu nedoručiteľnosti platobného rozkazu do vlastných rúk odporkyni. Dňa 02. 04. 2012 bola právna vec prevedená do registra „C“, zapísaná do senátu „C“ pod sp. zn. 4C 65/2012. Uznesením súdu č. k. 4C 65/2012-59 zo dňa 01. 10. 2013 súd platobný rozkaz zrušil a ustanovil odporkyni opatrovníka pre konanie.

O žalobnom návrhu žalobcu súd do dnešného dňa nerozhodol. V predmetnej veci podal žalobca OS Pezinok sťažnosť na prietahy v konaní, ktorá bola súdu doručená dňa 11. 09. 2013. Na túto sťažnosť reagoval dňa 09. 10. 2013 podpredseda OS Pezinok JUDr. Peter Šamko so záverom, že sťažnosť je dôvodná a za prietahy v konaní sa ospravedlnil. Následne bol vytýčený termín pojednávania.

Nakoľko súd nebol schopný vytýčiť termín pojednávania ani po takmer 5-tich rokoch od podania návrhu a termín pojednávania bol vytýčený až na základe sťažnosti na prietahy

v konaní adresovanej súdu, má žalobca za to, že ide o zjavné prieťahy v konaní a rozhodol sa podať túto ústavnú sťažnosť Ústavnému súdu SR...

Čo sa týka posúdenia prvého kritéria, t. j. právna a faktická zložitosti veci... sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že v žiadnom prípade sa nejedná o zložitú vec ani po právnej, ani po faktickej stránke...

Rovnako ani pri posudzovaní druhého kritéria, t. j. správanie účastníka súdneho konania, nemôže OS Pezinok argumentovať tým, že prieťahy boli spôsobené účastníkom, konania,, nakoľko sťažovateľ reagoval na výzvy súdu vždy včas...

Pri hodnotení, posledného kritéria, ktorým je postup samotného súdu,, sťažovateľ dáva do pozornosti časovú následnosť jednotlivých úkonov, súdu, pričom zdôrazňuje niekoľkoročné časové odstupy medzi jednotlivými úkonmi súdu aj keď nešlo o právne a fakticky zložitú vec, a sťažovateľ poskytol súdu vždy potrebnú súčinnosť a tak tieto úkony mohol súd urobiť už oveľa skôr. Za zmienku stojí fakt, že predmetný návrh na vydanie platobného rozkazu bol súdu doručený dňa 23. 10. 2008 a až s dvojročným časovým odstupom bol vo veci vydaný predmetný platobný rozkaz... z 22. 10. 2010. Rovnako až po takmer 18 mesiacoch od vydania spomínaného platobného rozkazu, t. j. 02. 04. 2012, bola vec prevedená do registra „C“ z dôvodu nedoručiteľnosti do vlastných rúk odporkyni. Odvtedy súd neurobil žiadny úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty účastníkov. Súd ďalší úkon urobil až po tom ako sťažovateľ podal sťažnosť na prieťahy v konaní, ktorá bola súdu doručená dňa 11. 09. 2013. A tak dňa 01. 10. 2013 súd vyššie uvedený platobný rozkaz zrušil, ustanovil odporkyni opatrovníka pre konanie a následne vytýčil termín pojednávania...»

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol týmto nálehom:

„Základné právo JUDr. J. S. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 4C/65/2012 porušené bolo...

JUDr. J. S. priznáva finančné zadosťučinenie v sume 3.000,- €..., ktoré mu je Okresný súd Pezinok povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu...

Ústavný súd priznáva sťažovateľovi JUDr. J. S. náhradu trov právneho zastúpenia...“

Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 688/2013-8 z 20. novembra 2013 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie.

Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. Spr. 3357/2013 zo 4. decembra 2013, v ktorom uviedol, že sťažnosť podanú sťažovateľom predsedovi okresného súdu na prietahy v namietanom konaní vyhodnotil predseda súdu v odpovedi (doručenej sťažovateľovi 17. októbra 2013) ako dôvodnú a vo veci nariadil dohľad. Okresný súd k svojmu vyjadreniu pripojil odpoveď predsedu okresného súdu sp. zn. Spr. 2106/201 na sťažnosť sťažovateľa na prietahy v konaní a vyjadrenie zákonnej sudkyne aj s prehľadom jednotlivých úkonov okresného súdu v namietanom konaní.

Okresný súd vo vyjadrení zo 4. decembra 2013 a právny zástupca sťažovateľa vo vyjadrení z 13. januára 2014 ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, preto ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, keďže od neho nebolo možné očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd), ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

1. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že predmet posudzovaného konania, v ktorom sa sťažovateľ ako navrhovateľ domáha voči odporkyni zaplata sumy 77 350 Sk, t. j. 2 567,55 € z titulu odmeny za poskytnuté právne služby, nie je možné hodnotiť po skutkovej ani právnej stránke za zložitý.

2. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd v posudzovanom konaní vedenom okresným súdom nezistil žiadne okolnosti, ktorými by sťažovateľ mohol prispieť ku vzniku priet'ahov v posudzovanom konaní.

3. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu v predmetnej veci.

Z obsahu sťažnosti a zo súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 4 C 65/2012 (ktorý bol ústavným súdom vyžiadaný) vyplýva, že konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 4 C 65/2012 sa začalo 23. októbra 2008 doručením návrhu sťažovateľa smerujúceho proti odporkyni a sťažovateľ sa ním domáhal zaplata sumy 77 350 Sk, t. j. 2 567,55 € z titulu odmeny za poskytnuté právne služby. Okresným súdom bola vec vedená pôvodne pod sp. zn. 4 Ro 42/2008.

Dňa 5. decembra 2008 okresný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku, ktorý bol uhradený v decembri 2008.

Dňa 5. decembra 2008 a 29. januára 2009 okresný súd dožiadaniami (Obecný úrad Báhoň, Register obyvateľov Slovenskej republiky, Miestny úrad Bratislava – Nové Mesto, Okresný súd Trnava, Ústredná evidencia väzňov Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky) zisťoval pobyt odporkyne.

Dňa 1. marca 2010 okresný súd vyzval sťažovateľa na predloženie listín, na ktoré poukazuje v návrhu, predloženie príloh návrhu ešte v jednom vyhotovení a na doplnenie označenia odporkyne o údaj o štátnom občianstve, čo sťažovateľ splnil podaním doručeným okresnému súdu 24. marca 2010.

Dňa 25. júna 2010 si okresný súd vyžiadal spis Okresného súdu Trnava v konaní o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva odporkyne, v ktorom jej boli poskytnuté právne služby, odmenu za ktoré si uplatnil sťažovateľ návrhom.

Dňa 4. októbra 2010 okresný súd vyzval sťažovateľa na ozrejenie spôsobu výpočtu ním uplatňovanej odmeny za právne služby od odporkyne, na ktorú sťažovateľ reagoval podaním doručeným súdu 21. októbra 2010.

Dňa 22. októbra 2010 okresný súd vo veci vydal platobný rozkaz, ktorý sa následne pokúsil doručovať odporkyni na rôzne adresy, 1. februára 2011 žiadal zamestnávateľa odporkyne o doručenie zásielky, opätovne zisťoval pobyt odporkyne dožiadaniami zo 6. decembra 2011 (Obecný úrad Báhoň, Register obyvateľov Slovenskej republiky, Ústredná evidencia väzňov Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky), k doručeniu platobného rozkazu však nedošlo.

Dňa 2. apríla 2012 bol spis prevedený do občianskoprávneho oddelenia a ďalej vedený pod sp. zn. 4 C 65/2012.

Dňa 17. septembra 2013 sťažovateľ doručil predsedovi okresného súdu sťažnosť na prieťahy v konaní, ktorá bola vybavená ako dôvodná prípisom sp. zn. Spr. 2106/2013 doručeným sťažovateľovi 17. októbra 2013.

Dňa 1. októbra 2013 okresný súd vydal uznesenie, ktorým zrušil platobný rozkaz z 22. októbra 2010 a odporkyni ustanovil opatrovníčku.

Na 7. november 2013 bolo vo veci nariadené pojednávanie, ktorého sa účastníci nezúčastnili a svoju neúčast' ospravedlnili, pojednávanie bolo odročené na 25. marec 2014.

Dňa 12. novembra 2013 bola ústavnému súdu doručená sťažnosť sťažovateľa pre porušenie jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v označenom konaní.

Ústavný súd sa po oboznámení s doterajším priebehom posudzovaného konania konštatuje, že posudzované konanie, ktoré začalo 23. októbra 2008, v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu 12. novembra 2013 trvalo viac ako 5 rokov, nebolo právoplatne ukončené a z priebehu konania vyplývajúceho z obsahu príslušného súdneho spisu je zrejmé, že vo veci sa neuskutočnilo jediné pojednávanie, na ktorom by bola vec meritórne prerokovaná. Ústavný súd ďalej konštatuje, že postup okresného súdu v posudzovanom konaní charakterizujú opakované prieťahy prejavujúce sa v dlhých časových odstupoch medzi jednotlivými úkonmi okresného súdu, ako aj v neefektívnych úkonoch.

Ústavný súd preto uzatvára, že v posudzovanom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím,

opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal.

Ústavný súd rozhodol v zmysle ustanovenia § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde a prikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez prietáhov.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ žiadal o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 3 000 € z dôvodov uvedených v sťažnosti poukazujúc najmä na dlhotrvajúcu právnu neistotu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Pri určení primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Ústavný súd považoval priznanie sumy 1 000 € za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Pri ustálení sumy finančného zadost'učinenia ústavný súd prihliadal na celkovú dobu posudzovaného súdneho konania a jeho priebeh a na mieru zavinenia okresného súdu na vzniknutých priet'ahoch v posudzovanom konaní.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Sťažovateľ bol vo veci úspešný, a preto bolo potrebné rozhodnúť o úhrade trov konania okresným súdom.

Podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) vznikol sťažovateľovi nárok na úhradu trov za dva úkony právnej služby poskytnuté v roku 2013 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 13 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky, a to každý úkon po 130,16 € (základná sadzba tarifnej odmeny predstavujúca 1/16 z výpočtového základu 781 €), čo spolu s režijným paušálom 2 x 7,81 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 275,96 €.

Vzhľadom na to, že advokát sťažovateľa je platiteľom dane z pridanej hodnoty, k trovám právneho zastúpenia v sume 275,94 € je potrebné pripočítať daň z pridanej hodnoty 20 % zo sumy 275,96 €, t. j. sumu 55,19 €, čo spolu predstavuje trovy právneho zastúpenia v sume 331,15 €.

Trovy konania je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. januára 2014